

Sygn. akt IV U 22/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Rafał Skrzypczak

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Barbara Serzysko

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2018 r. w Zielonej Górze

sprawy z odwołania: **A. S.**

od decyzji Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Z.

z dnia 09.11.2017 r., znak: (...)

przeciwko:

Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Z.

o prawo do emerytury rolniczej

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni A. S. prawo do emerytury rolniczej od dnia 1 października 2017 r.

SSO Rafał Skrzypczak

Sygn. akt IV U 22/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 09.11.2017 r., znak: (...), Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Z. odmówiła wnioskodawczyni A. S. prawa do emerytury rolniczej, z uwagi na brak wymaganego przepisami 25-letniego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego. Przy ustaleniu okresu ubezpieczenia nie uwzględniono okresów pracy w gospodarstwie od 06.12.1977 r. do 31.12.1978 r., ponieważ wnioskodawczyni wówczas sprawowała opiekę nad rodzicami, a ponadto po 05.12.1977 r. jej matka nie była właścicielem gruntów oraz od 01.01.1979 r. do 31.12.1988 r., ze względu na brak dokumentów potwierdzających, że w tym okresie wnioskodawczyni była właścicielem/współwłaścicielem gruntów rolnych.

Wobec powyższego wnioskodawczyni udowodniła jedynie 19 lat, 8 miesięcy i 23 dni pracy we własnym gospodarstwie rolnym, tj. okresy od 25.06.1974 r. do 05.12.1977 r. oraz od 01.07.2001 r. do 12.10.2017 r.

Odwołaniem A. S. zaskarżyła tą decyzję w całości, zarzucając jej naruszenie:

- art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że wnioskodawczyni nie wykazała co najmniej 25-letniego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji,

- art. 6 ust. 2 ww. ustawy poprzez uznanie, że brak jest dokumentów potwierdzających, że w okresie od 01.01.1979 r. do 31.12.1988 r. była właścicielem lub współwłaścicielem gruntów rolnych oraz okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 06.12.1977 r. do 31.12.1978 r.

Odwołująca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do emerytury rolniczej, zgodnie z wnioskiem z dnia 13.10.2017 r.

W uzasadnieniu wnioskodawczynie wyjaśniła, że mimo zdania w dniu 06.12.1977 r. przez jej matkę gospodarstwa w zamian za rentę i wyznaczenia jej w związku z tym gruntu w J. o obszarze do 0,50 ha do bezpłatnego dożywotniego użytkowania, to wnioskodawczynie cały czas pracowała i w sposób stały uprawiała te ziemie, tj. zarówno wyznaczone 0,50 ha jak i pozostałą część przekazanego gospodarstwa.

Prace które wykonywała aż do 31.12.1988 r. polegały m.in. na sianiu ziarna, nawozu, zbieraniu plonów, oporządzeniu świń, krów, koni, kur, kaczek, sadzeniu, plewieniu, zbieraniu buraków i ziemniaków.

Odnosząc się natomiast to nieuwzględnionego przez organ rentowy okresu od 06.12.1977 r. do 31.12.1978 r. odwołująca wskazała, że w tym czasie jej ojciec już nie żył (zmarł w 1975 r.), natomiast matka nie wymagała stałej, całodobowej opieki. Opieka nad nią sprowadzała się do przygotowania jej posiłków oraz posprzątania co jakiś czas w domu. Poza tym cały czas pracowała w gospodarstwie.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczynie A. S., urodzona (...), wnioskiem złożonym w organie rentowym w dniu 13.10.2017 r. domagała się ustalenia prawa do emerytury rolniczej. Na dzień złożenia wniosku organ rentowy uznał za udowodniony staż 19 lat, 8 miesięcy i 23 dni pracy w gospodarstwie rolnym, składający się z okresów od 25.06.1974 r. do 05.12.1977 r. oraz od 01.07.2001 r. do 12.10.2017 r.

/okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt KRUS/

Od 01.11.1956 r. A. S. jest zameldowana na pobyt stały pod adresem N.(...), gmina K..

/dowód: zaświadczenie Burmistrza K. z dnia 11.10.2017 r., k. 8 akt KRUS/

Rodzice odwołującej, L. i J. G. byli właścicielami gospodarstwa rolnego o powierzchni 13,88 ha, położonego w J., powiat S..

Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Wolsztynie z dnia 07.05.1977 r., po śmierci męża, J. G. stała się współwłaścicielem gospodarstwa rolnego o obszarze 13,88 ha w części 1/2 plus 1/4, jednocześnie wnioskodawczynie oraz jej rodzeństwo – I. P. (z domu G.), G. G. (2) i B. G. stali się współwłaścicielami tego gospodarstwa, każde w 3/16 części.

Od dnia 15.12.1977 r., za zgodą innych współwłaścicieli, gospodarstwo rolne o powierzchni 13,88 ha, składające się z działek nr (...) zostało przekazane przez J. G. na własność Państwa w zamian za rentę.

Decyzją Naczelnika Miasta i Gminy w K. z dnia 06.12.1977 r. J. G. wyznaczono działkę gruntu o obszarze do 0,50 ha, położoną we wsi J., do bezpłatnego dożywotniego użytkowania.

Spadek w całości po J. G., zmarłej 1.01.1999 r., nabyła wnioskodawczynie A. S..

Decyzją z dnia 24.10.2000 r. Starosta (...) przekazał wnioskodawczyni na własność nieodpłatnie działkę Nr (...), o pow. 0,50 ha, położoną we wsi J., przydzieloną wcześniej do dożywotniego bezpłatnego użytkowania z tytułu przekazania na rzecz Skarbu Państwa gospodarstwa rolnego.

/dowód: teczka gospodarstwa rolnego J.L. G. w załączeniu,

- postanowienia Sądu Rejonowego w Wolsztynie z 07.05.1977 r.
i 31.05.1999 r., k. 25-27 akt KRUS,

- zaświadczenie Gminy K. z dnia 15.02.2018 r., k. 25 akt sąd./

Wnioskodawczyni A. S. od urodzenia mieszkała wspólnie z rodzicami i czwórką rodzeństwa we wsi N.. Wszyscy pracowali w gospodarstwie rolnym rodziców. Od kiedy rodzeństwo wnioskodawczyni rozpoczęło naukę w szkole, wnioskodawczyni właściwie sama zaczęła się zajmować prowadzeniem gospodarstwa i opiekowała się chorującą matką, ponieważ ojciec pił. Do dnia dzisiejszego wnioskodawczyni mieszka na terenie tego gospodarstwa z mężem, córką, zięciem i wnukami.

Po zdaniu gospodarstwa przez matkę wnioskodawczyni na własność Państwa w zamian za rentę, działka o powierzchni 0,5 ha dla użytkownika faktycznie nie została wydzielona. Nastąpiło to dopiero po śmierci matki.

Mimo formalnego przekazania gospodarstwa, wnioskodawczyni – początkowo wraz z matką – w dalszym ciągu je prowadziła za zgodą gminy. Uprawiała ponad 2 ha ziemi z gospodarstwa przekazanego przez matkę, za darmo, nie płacąc dzierżawy. Żyła z tego gospodarstwa razem z matką, a później ze swoją rodziną. Było siane zboże, ziemniaki, była trzymana krowa.

Od 1.01.1989 r. wnioskodawczyni przeszła na ubezpieczenie męża, który pracował wtedy w lesie. Wówczas działkę nr (...) przejął sołtys, który ją uprawiał przez 10 lat.

Obecnie wnioskodawczyni ma 86 arów na własność i korzysta z dzierżawy.

/dowód: zeznania świadka L. S., k. 33v akt sąd.,

- zeznania świadka I. P., k. 33v akt sąd.,

- zeznania świadka Z. G., k. 34 akt sąd.,

- zeznania wnioskodawczyni A. S., k. 34 w zw. z k. 16-16v akt sąd./

Wnioskodawczyni opłacała składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników w okresie od 01.01.1979 r. do 31.12.1988 r.

/dowód: zaświadczenie Burmistrza K. z dnia 05.09.2017 r., k. 7 akt KRUS/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy okazało się zasadne.

Zgodnie z art. 19 ust 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U.2017.2336 j.t.), emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny; wiek emerytalny kobiety wynosi 60 lat, a mężczyzny 65 lat;

2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20.

W myśl art. 20 ust. powołanej ustawy, do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Przy czym według art. 20 ust. 3 ustawy, przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie pozwoliło ustalić, że poza okresami podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, uznanymi przez pozwanego, wnioskodawczynie podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych w latach 1983 – 1988.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U.1989.24.133 j.t. ze zm.), ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych, zwane dalej "ubezpieczeniem", obejmuje rolników prowadzących gospodarstwa rolne.

Ubezpieczenie obejmuje również domowników pracujących w gospodarstwie rolnym (art. 1 ust. 2).

Według art. 2 tej ustawy, przez użyte w ustawie określenie:

1) rolnik - rozumie się osobę:

a) prowadzącą gospodarstwo rolne lub dział specjalny samodzielnie albo w charakterze współwłaściciela (współposiadacza) na gruntach stanowiących jej własność lub będących w jej posiadaniu,

b) małżonka rolnika,

2) domownicy - rozumie się członków rodziny rolnika i inne osoby pracujące w gospodarstwie rolnym, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem, ukończyły 16 lat, nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów, a ponadto praca w gospodarstwie rolnym stanowi ich główne źródło utrzymania,

3) ubezpieczony - rozumie się rolnika oraz domowników,

4) gospodarstwo rolne - rozumie się będące własnością lub znajdujące się w posiadaniu tej samej osoby nieruchomości rolne, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, obejmującą grunty rolne i leśne wraz z budynkami, urządzeniami i inwentarzem oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa, gdy powierzchnia użytków rolnych tego gospodarstwa przekracza 1 ha.

W sprawie ustalono, że w latach 1983 – 1988 wnioskodawczynie stale, jako domownik swojej matki pracowała w gospodarstwie rolnym prowadzonym wspólnie z matką na gruntach rolnych o powierzchni przekraczającej 2 ha, znajdujących się w ich faktycznym posiadaniu, mimo przekazania tych gruntów Państwu w zamian za rentę.

Ponadto wcześniej, po 5.12.1977 r., wnioskodawczynie na takich samych zasadach pracowała w tym gospodarstwie.

Powyższe ustalono na podstawie zeznań wnioskodawczynie i powołanych przez nią świadków.

Zeznania tych osób co do okoliczności pracy wnioskodawczynie w gospodarstwie rolnym i zasad korzystania z jego gruntów, są spójne, konsekwentne i korelują ze sobą. Nie ma podstaw, aby odmówić im wartości dowodowej.

Dodatkowo, za lata 1979 – 1988, wnioskodawczynie opłaciła składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników, co ustalono na podstawie zaświadczenie Burmistrza K. z dnia 05.09.2017 r.

Podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników, w rozumieniu art. 19 ust. 1 pkt 2 i art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników jest równoznaczne ze stwierdzeniem, że rolnik, małżonek lub domownik, po pierwsze, faktycznie pracowali w gospodarstwie rolnym, a po drugie, że odprowadzono za nich składkę, oraz po trzecie, że w przypadku rolnika był on w posiadaniu gospodarstwa rolnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21.05.2015 r., sygn. III AUa 1700/14, LEX nr 1747832).

W przypadku wnioskodawczynie każdy z tych trzech elementów zaistniał w spornych okresach.

Już samo zakwalifikowanie lat 1983 – 1988, jako okresu podlegania przez wnioskodawczynie ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych, jest wystarczające dla spełnienia przez nią warunku stażowego, przewidzianego art. 19 ust 1 pkt 2) ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników dla nabycia prawa do emerytury rolniczej.

Z tego względu, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji, przyznając świadczenie od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek.

SSO Rafał Skrzypczak